

Mottagare
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Datum
2022-09-06

Diarienummer
RS220618

Yttrande över betänkandet Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet, SOU 2022:11, dnr S2022/01621

Region Halland har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet, SOU 2022:11 och vill härmed lämna följande yttrande.

Region Halland är allmänt positiv till de förslag som föreslås i handlingsplanen och ser att dessa kan leda till förbättringar för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet som använder sig av tolktjänsten. Samtidigt vill Region Halland lyfta några delar i handlingsplanen som vi särskilt vill kommentera.

Region Halland positiv till förslag om en ny lag

Region Halland är positiv till att lyfta ut frågor om tolktjänst från hälso- och sjukvårdslagen och skapa en lag om tolktjänst med ett tydligt fokus på tillgänglighets- och språkperspektiv. I den nya lagen föreslås att regionen får ge företräde till den som har störst nytta och behov av tolktjänst för vardagstolkning. Region Halland menar att denna formulering är vag och behöver förtydligas. Samtidigt finns det ett behov av att ta fram en fastställd prioriteringsordning som gäller för alla regioner. Utan sådana nationella riktlinjer kommer tolkanvändarna att vara utelämnade till regionernas bedömningar vilket kan leda till en tolktjänst som inte är likvärdig för alla tolkanvändare.

Region Halland är medvetna om att Toltjänst inte ingår i uppdraget för utredningen, men vi vill ändå ta tillfället i akt och nämna att området behöver en gemensam styrning.

Åtgärder för att skapa ökad jämlikhet

Region Halland ställer sig bakom alla delar i handlingsplanen som syftar till att belysa om det finns omotiverade skillnader mellan män och kvinnor i det stöd som ges till dem, liksom alla åtgärder för att skapa ökad jämlikhet. Region Halland ser också positivt på att det i handlingsplanen uppmärksammas att förekomsten av våld och övergrepp mot kvinnor och flickor med funktionsnedsättning är minst lika vanligt förekommande som i andra grupper och att mycket tyder på att kvinnor med funktionsnedsättning har svårare än andra grupper att få stöd i utsatta situationer. Det får enligt regionen anses rimligt att anta att stödet till

våldsutsatta döva och hörselskadade kvinnor och kvinnor med dövblindhet är än mer bristfälligt och delar synen på att det finns skäl att analysera detta vidare.

Ledsagning

Region Halland ställer sig frågande till varför förslaget är begränsat till viss ledsagning vid dövblindtolkning. Denna begränsning skapar gränsdragningsproblem. Region Halland menar att förslaget behöver förtydligas avseende vad ”viss ledsagning” innebär. Samtidigt menar regionen att detta kan komma att skapa en gränsdragningsproblematik om det nya lagförslaget går igenom. Regionen menar att detta behöver förtydligas från lagstiftarens sida för att säkerställa att dövblinda får en ändamålsenlig tolktjänst där de båda huvudmännens ansvar för ledsagning inte utgör ett hinder.

Arbetslivstolkning

Tolktjänst inom arbetslivet har länge varit ett område som varit otydligt och inte fungerat optimalt. Region Halland är därför positiv till lagförslaget om att samla ansvaret för tolkstöd i arbetslivet till en aktör.

Samtidigt vill Region Halland flagga för att det föreslagna stödet inte kommer att tillgodose behoven hos alla tolkanvändare. Det finns en grupp tolkanvändare som har yrken med större kommunikationskrav än vad det föreslagna stödet medger. Dessa riskerar att få försämrade möjligheter att få ett arbete, fortsätta arbeta och att utvecklas i sitt arbete.

Distanstolkning som en del av förstärkt tolktjänst

Teckenspråkstolkning bör enligt Region Halland som regel alltid ske på plats då samspelet mellan tolk och tolkanvändare rimligen underlättas om båda befinner sig på samma plats. Region Halland anser emellertid att distanstolkning kan vara ett bra komplement, till exempel när tolkningstillfället äger rum med kort varsel. Att utveckla en distanstolkningsfunktion som alla regioner använder sig av skulle underlätta för både tolkar och tolkanvändare. Region Halland ser positivt på förslag om att arbeta vidare med möjlighet till obokad distanstolkningsfunktion via Post- och telestyrelsen. Denna tolktjänst för spontana samtal är kostnadseffektiv och väldigt tillgänglig för tolkanvändaren. Region Halland stödjer därmed åtgärdsförslaget om att göra en förstudie om hur utvecklingen av ett system för tolkning på distans som är gemensamt för alla regioner kan organiseras, regleras och finansieras.

Åtgärder för att stärka tolkprofessionen

Region Halland ställer sig också positiv till förslag om att utveckla och sammanställa en plan för framtida kompetensutveckling. Redan idag är det svårrekryterade grupper, särskilt för regioner som inte har närhet till utbildningsorter.

Att samordna frågor om tolktjänsten i Sverige

Det finns i dag ingen som ansvarar för att samordna eller utveckla tolktjänsten i Sverige. Det försvårar möjligheten att följa upp och utveckla tolktjänsten för framtiden. Handlingsplanens sista åtgärdsförslag avser tillskapandet av en ny nationell funktion som ska ha av en samlad överblick av tolktjänsten och dess utveckling. Region Halland menar att en sådan

funktion skapar förutsättningar som bidrar till en långsiktig utveckling av tolktjänsten och därmed en ökad delaktighet i samhället för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

Samordning av övrig tolktjänst

Utredningens bedömning är att det finns starka skäl för att föreslå ytterligare kompletterande lösningar till ansvars- och finansieringsprincipen genom ett utökat ansvar för regionerna avseende samordning av övrig tolktjänst och ett förstärkt tolkstöd i arbetslivet för Arbetsförmedlingen. Region Halland anser att det behövs ett förtydligande av regionernas ansvar när det gäller samordning av övrig tolktjänst.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Regiondirektör

Martin Engström
Hälso- och sjukvårdsdirektör